

es reduïx a *r-*: *ranni* 'gran' (it. *grande*), *riddu* 'grill', *rossu* 'grossus' etc. Veg Rohlfes, *Hist Gramm d It. Spr* I, 306 Per tant no és estrany que allà *rappa* i *rappu* reuneixin les accs. 'raim, gotim' i alhora 'rapa, la branqueta sense grans', puix que tant corresponen a l'it dial *grappo*, it. *grappolo*, fr *grappe* 'raim, gotim', com a allò altre És clar que essent aquest l'origen ja no hem de pensar en una procedència longobarda, puix que el tipus *GRAPA* 'utpa, arpa' (del qual *rappa* de raim serà especialització semàntica merament romànica) és comú a l'it, el fr, l'oc. i el cat., i per tant ve del fràncic o del gòtic. Al triomf de la forma alterada *rapa* en lloc de *grapa* degué ajudar-hi el fet que tant sovint mots italians com *aggrapparsi* i *graffiare* es tradueixen pels quasi-sinònims (*ar*)*rapar*, *arrapinar* (veg. a *RAPAR* les cites que donem del *Decameron* i la seva versió catalana).

DERIV : *Rapada* (de raim, d'olivera). *Rapar* o *rapejar* (supra) ('separar la rapa etc'). *Rapejador Rapell* ('d'un raim'). *Rapeta* 'vinassa'. *Rapissos Rapitxo Desrapar Desenrapar Rapassa* manca Lab 1840-88 etc. (invençió dels plumífers de Salvat) *Rebots* (sense base fidedigna. dada vaga i suspecta de Griera).

¹ Amb el friul *trape* 'vinassa', venec. *zarpa*, su-al. *trappe*, a-al ant. *drappo* 'rapa de raim', dels quals tracta Jud (*VRom* xi, 244-5, *AIS* vii, 1338), com a mots venètics o sorotàpics, no sembla haver-hi més que una temptadora homonímia, que es torna encara més casual i curiosa si d'un d'aquests mots és manllevat el finès *rapa* 'vinassa', com admet Kluge (s v. *treber*). Amb això no diguem que no hi pugui haver hagut influències (potser recíproques) amb aquest i altres tipus parònims com el cast. *raspa* i coses catalanes afins. D'això i de *grapa* resulta alguna variant com *garraspa* a Maella i Aiguaviva (*AlcM*) —² La terminació *-ugar* deu provenir d'un mot congènere dels nostres *espig(ol)ar*, *esplugar* (< *esplugar* PUÇA) o *pellucar*.

Rapaaltars, V. *rapar Rapaç*, V. *rapinya Rapacilla* 'falcilla' (Trempl), 'raparilla' ribag. sembla resultar un encreuament de *FALCILLA* amb un *passarilla* (*PASSERELL*) (potser millor que el que he dit vol III, 854a5); quant a *-rrilla* si no és err tip (com creu *AlcM*) potser hi ha la *rr* de l'oc. *parrat* «passereau» o d'un sincopat *pasrell*, però potser té raó *AlcM*, car el que el *DAG* estableix a Espills és *rapassilla Rapacitat*, *rapaçot*, V. *rapinya Rapacul*, V. *rapar Rapada*, V. *rap*, *rapa*, *rapar Rapadera*, *rapador(a)*, *rapadura*, V. *rapar Rapaflando* invenció d'un bastaix de Salvat, a base del cast argòtic *raspabilando* (*DECH* iv, 789b7) *Rapafjug*, V. *rapar* + *Rapal*, V. *rapadà Rapallengues*, *rapament*, V. *rapar Rapant*, V. *rampa* i *rapar*

RAPAR, junt amb el port, cast i oc *rapar*, it *rapare*, i també *arrapar*, *arrappare*, provenen del germànic, probablement d'una forma gòtica *HRAPÔN 'arrabassar, arrencar, estirar pels cabells', cf. a-al mj. *rafjen*, b-al mj i neerl *rapen*, angl. *rap*, esc. ant *brapa*

□ 1.ª doc : *rapar*, 1325; *arrapar*, S XIII

En la descripció d'una batalla naval en aigües de Sardenya contra l'esquadra genovesa: «Les tres galees dels genoveses preseren gran don, enaixí que les dues ne foren desbaratades e *rapades* tro a popa --- e lavors tornaren-se'n totes dotze a la lur esquera, e les nostres set, a la nostra» en un report a l'almirallat català a. 1325 (Finke, *Acta Arag* III, 498) (cf *ESQUERA*).

La variant *arrapar*, de sentit més o menys diferent, es troba des d'antic, més sovint i més generalment. Per exemple en diversos passatges de les *VidesR*, on sovint es refereix a l'emportament de l'ànima fora del domini corporal «Sen Antoni --- se'n fugí en un mont --- e aquí él resplandí per --- miracles --- dementre que él exi<a> a<r>rapat en esperit, él vesé tot lo món ple de lasses ---», trad «in spiritu raptus, totum mundum laqueis plenus ---» (41v1, tant en llatí (*râpère/e-rîpère*) com en català reproduïx la imatge del gr. *ék-stasis*), o amb més força transitiva: «lo diable fa assò en home jove. la rason li a<i>>rapa e l'engana per sabenties», 212r2, n. 4a (i veg el glossari).

En *BOLiver* en diverses accs. immaterials, de les quals l'extàtica no és més que una: «Senyor meu, desperta'm e excita'm e *arrapa'm*, e exampla lo meu cor, per tal que córrega en la carrera dels teus sants manaments»; «aquell gran drac --- apellat 'diable' --- qui deliberà de furtar e *arrapar* la Tua glòria», «lo malvat enemic estava aparellat per *arrapar-me* e metre m en infern»; altres cops la mort: «la mort furiosament --- la qual --- los mesquins d'hòmens violentment *arrapa*»; o simplement l'acte físic. «¿vols mostrar lo teu poder contra la fulla, que per lo vent és *arrapada*, e perseguir la palleta seca?» (*Excitatori*, 50, 195, 215, 93, 79).

Cap invenció literària en això, perquè es troba en obretes de pietat ben anònimes una de mall, de princ. S. xv, parla dels «dimonis qui ns volen robar les virtuts e *arrapar* la ànima» (*BABL* vi, 147), es pensa en un aixecament sobrenatural cap a l'empiri: «si y ha altra vida, e què n cal dir? --- St. Pau, qui fo *arrapat* fins al tercer cel; e Sen Johan, qui u vehé per revelació» D'on 'fora de sí': «quànt una persona devota sent una gota de consolació, està quasi tota *arrapada*; doncs, quant més ells, que havien rebuda tota la bresca!», «contemplant, axí estava *arrapat* que no sentia res corporalment --- los metges lo cremaven, e no n sentie res: axí com ere *arrapat*», StVicentF (*Serm.* II, 146 11; I, 146 16; *Quar*, 17 168)

No és, però, que en el fons no hi hagi la idea del llevament violent d'una cosa, de 'l'arrabassar-la de mans d'alguí' «la lagosta --- té les cames per *arrapar* --- què fan ab les cames? *Arrapen* ço que poden a la gent ---», StVicentF (*Serm* I, 207 2); «si cascú *arrapa* e tira a si lo profit dels altres e u porta a son molí, / lavors la companyia o comunitat de tots és abocade e regirade», *Breviloqui* de Joan de Galles (*NCL*, p. 44); «cans de la cabana del Diable --- qui no soferen que Déus ne prena o n'*arrap* una ovella ---», Eiximenis (*Terç*, 370, cita a *ramat RAM*).

La noció del transport extàtic resta com la més pre-